Ч. 53. Pocztowa należytość opłacona ryczałtem

Львів, неділя 30. грудня 1928 р. Рік XXX.

Виходить що тижня в неділю.

Адреса редакції і адміністрації: „Свобода“, Львів, Ринок 10, II. пов.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА

Орган Українського Національно-Демократичного Обєднання.

ПЕРЕДПЛАТА виносить в краю: місячно 80 сот., чвертьрічно 2 зол. 20 сот.
В Америці 2 дол. річно.
Зміна адреси 50 сотиків.
Поодиноке число коштує 20 сот.

Телеф. Редакції: 29-41.

Телеф. Друкарні: 29-26.

Народній Зїзд.

В днях 24. і 25. грудня ц. р. відбувся у Львові Народній зїзд, що є найширшою орґанізаційною установою Українського Національно-Демократичного Обєднання. Був це третій з черги Народній Зїзд цього українського політичного угрупування і взяли в ньому участь члени дотеперішнього Центрального Комітету, посли і сенатори з Українського Клюбу та делеґати Повітових Комітетів з цілої Галичини і північно-західних українських земель — разом коло 400 осіб. Зїзд був довірочний, на основі § 2 закона про збори і наради йшли в салі Т-ва ім. Лисенка.

ВІДКРИТТЯ ЗЇЗДУ.

Наради відкрив голова Обєднання, д-р **Дмитро Левицький,** складаючи поклін поляглим за волю України, та усім помершим членам партії що мають заслуги для її орґанізації. Зібрані вислухали цих слів стоючи.

До президії Зїзду вибрані: головою сен. д-р А. Горбачевський, заступниками голови: пос. д-р В. Загайкевич, п. Любарський, д-р Ол. Марітчак, сен. Ол. Кисілевська (Камінка Стр.), п. Назарчук (Дубно) і п. Скасків (Підгаєччина); секретарями: д-р Горбовий і М. Ліщак.

РЕФЕРАТ ГОЛОВИ ПАРТІЇ.

Після вибору комісії-матки для намічення членів нової партійної управи забрав голос д-р **Дм. Левицький** довший реферат про сучасне політичне положення українського народу. Цей незвичайно інтересний реферат, що вияснює основи нашої національної політики, подамо по змозі в цілости в найблищому числі „Свободи“. Підчас промови д-рД. Левицького явилося на салі двох представників польської влади і сконтролювали запрошення учасників Зїзду. Реферат нагородили слухачі бурею оплесків.

ЗВІТ ПАРТІЙНОЇ УПРАВИ.

З черги головний секретар партійної управи, д-р **Любомир Макарушка** здав звіт з праці Краєвої Народньої Канцелярії та з партійної орґанізації взагалі. Промовець ствердив великий **поступ у партійному розвитку.** У львівському воєвідстві маємо сьогодня зорґанізованих 29 партійних округів по судових і політичних повітах, в станиславівськім воєвідстві 19, в тернопільськім 26. Щодо краківського воєвідства то там нема зорґанізованих повітових комітетів, тільки в поодиноких округах установлено мужів довіря партії, що опікуються поодинокими повітами. Слабо стоїть партійна орґанізація на північно-західних землях, де є тільки три Повітові Народні Комітети (Луцьк, Костопіль і Дубно). По інших повітах північно-західних українських земель маємо своїх мужів довіря, що при помочі членів парляментарної репрезентації мають повести партійну орґанізацію. Після сельробівської горячки на північно-західних українських землях є відрадні познаки оздоровлення, є рішучий **зворот до націоналізму** й отвирається пригожий терен для національно-політичної орґанізації.

Діяльність партії від останнього Зїзду до тепер можна поділити на **чотири періоди.** Перший підготовно-орґанізаційний від листопада 1926 р. до квітня 1927 р., себто до проголошення громадських виборів. Другий перід це час громадських виборів, що треває майже до розписання соймових і сенатських виборів. Третій період — час парляментарних виборів, а четвертий треває від вступлення нашої парляментарної репрезентації до польських законодатних установ до сьогоднішного дня. На протязі того часу поширено значно партійну орґанізацію, бо **майже подвоєно скількість зорґанізованих повітів.** При громадських виборах УНДО здобуло, як стверджує навіть польська статистика, 60 процент усіх мандатів, хоча слід ствердити, що партійна управа переводила виборчу кампанію не зі становища інтересів партії, але **загально національного добра.** Вислід парляментарної виборчої кампанії ще у свіжій памяти: при соймових виборах Обєднання здобуло 50 процент всіх українських голосів, при сенатських 64 процент. Взагалі національний табор здобув при виборах 74 прц. голосів, інтернаціоналістичний 23, а угодовецькі листи 3 процент.

З вибором наших послів і сенаторів зачинається четвертий період партійного життя, найбогатший у відомі події політичного значіння. Нарід віднісся до своїх вибранців з незвичайним захопленням і довірям. Доказом цього були безчисленні домагання посольських справоздавчих віч. Не лише кождий повіт, але кожде місточко, ба кожде село хотіло бачити у себе членів нашої парляментарної репрезентації. В краю відбулося **понад тисяч посольських справоздавчих віч,** а з голосів народу виходить, що віч було ще за мало.

В недавньому часі партійна управа рішила змінити орґанізаційну тактику. Почав витворюватися небезпечний для партії обяв, що весь тягар політичної праці в краю **звалився на плечі послів і сенаторів,** а повітові комітети лишались осторонь. Річ ясна, що таке поставлення справи зовсім неправильне, бо вправді посли і сенатори мають крім парляментарних обовязків переводити також політичну орґанізацію народу, але в цьому випадку вони можуть бути тільки помічними органами президії партії і Повітових Народніх Комітетів. Головна роля в партійній і політичній роботі мусить находитись знову в руках **партійних орґанізаційних чинників на** місцях і тільки в тому напрямі треба дальше ділати. В найблищому часі мусить бути наладженна **збірка матеріялів** для ужитку парляментарної репрезентації, а це знову вимагає плянового зорґанізування **повітових канцелярій.** Взагалі політично-орґанізаційна праця зачинає приймати з кождим місяцем все ширші розміри, тому треба конче **відтяжити головний секретаріят** у Львові і дальшу працю розложити на повітові народні канцелярії, що мусять справно функціонувати.

Для успішнійшого ведення політичної орґанізації засновано видавничу кооперативу „Національне Обєднання“, якої завданням буде видавати брошури політичного і правничого змісту. Крім того налаштовується при Краєвій Народній Канцелярії відділ правної поради, що буде мати для партії велике значіння, бо при теперішній навалі всяких законів і розпорядків наше селянство не знає часто як поступати і виставлене на ріжні неприємности і втрати.

Дальше звернув референт увагу на проби з ріжних боків розбити політичну орґанізацію Обєднання, що стає все грізнійшою силою для ворогів українського народу. А тих ворогів, внутрішних і зовнішних, дуже багато. Однак всі ті проби лишились без успіху **і побідив здоровий національний інстинкт** широких мас українського народу. Українське Національно-Демократичне Обєднання не тільки не ослабло, а навпаки **скріпилось, збільшилось** і поширює чимраз більше свої впливи на всі ділянки нашого національного життя. Зокрема слідне співділання під нашим прапором українських культурних і економічних установ, а це порозуміння й гармонійна співпраця для добра народу заповідається ще краще, від коли заснувався Український Культурно-Економічний Комітет.

ДАЛЬШІ РЕФЕРАТИ І ДИСКУСІЯ.

Третій з черги реферат про ідеольоґію Українського Нац. Обєднання виголосив ред. **В. Мудрий,** а четвертий про потребу партійної орґанізації пос. В. **Целевич.**

Про зміст цих рефератів напишемо в другому числі „Свободи“.

Вислідом усіх чотирох рефератів були резолюції, які відчитав пос. **М. Струтинський.** Над тими рефератими і резолюціями відбулася дискусія, що протяглась до пізного вечера.

В дискусії забирали слово: **Ліщак Михайло** (селянин з Рогатинщини) говорив про потребу якнайтіснішої співпраці селянства з інтеліґенцією; **Доманський** (селянин з Толщева, львів. пов.) говорить про потребу популяризації виголошених рефератів між селянством та взиває селян, щоби гуртувалися біля УНДО як єдиної щиро-народньої партії; **Грицько Гладкий** (Луцьк) говорить про північно-західні землі та політичні відносини на них; **Козіцький** (робітник зі Львова) висловлює подяку провідникам партії за дотеперішню працю та зголошує резолюцію, щоби всі робітники і селяни єдналися виключно під прапором УНДО, щоби наші посли, які стоять на національній плятформі, обєдналися в одному клюбі; інж. **Король** (Бучач) запитує, як стоїть справа з постановою ЦК. і Парл. Репр. в справі страченого мандату в тернопільському виборчому окрузі, вказує на необхідність сильнішого контакту парляментарної репрезентації з населенням по виборах; п-ні Баранова (Тернопіль) говорить про партійну орґанізацію жіноцтва; **Вихрівський** (селянин з Соколівки, пов. Золочів) порушує справу орґанізації нашого селянства; Білинський (Пчани пов. Жидачів) порушує справу резолюцій та доповнює їх окремою резолюцією в справі пропаґанди за кордоном; Шахнович (Бібрка) підкреслює, що центральний комітет вповні вивязався зі свого завдання, так само на висоті свого завдання стоїть наша Парляментарна Репрезентація і в тому напрямі пропонує відповідні резолюції з признанням та повного довіря для Центрального Комітету і Парл. Репрезентації.

Запропоновані резолюції приймають присутні однодушно грімкими оплесками. **Скасків** (селянин з Підгаєччини) говорить про високі та відповідальні перед всім українським народом завдання нашої політики, що випливають з нашої програми, а також про доцільний розділ політичної й орґанізаційної праці між орґанізаторами та повітовими орґанізаціями з одної сторони і послами з другої, бо всеї орґанізаційної праці на послів звалювати не треба, бо вони мають ще й інші далеко важніші завдання.

ВИБІР ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ.

Провідник Зїзду перериває в цьому місци дискусію, щоби приступити до вибору Центрального Комітету. Комісія матка предложила листу кандидатів, над якою вивязалася дискусія. Вкінци приступлено до голосування, з якого вийшов новий Центральний Комітет в такому складі:

1) Д-р Дм. Левицький, 2) д-р Баран Степан, 3) Боднарович Осип, 4) д-р Волошин Михайло, 5) д-р Витвицький Степан (Дрогобич), 6) Децикевич Володимир, 7) Зелений Андрій, 8) Іґнат Евстахій, 9) Козицький Іван (Львів), 10) о. Куницький Леонт., 11) д-р Куровець Іван, 12) Ліщак Микола (селянин з Рогатинщини), 13) пос. Луцький Остап, 14) д-р Лисяк Павло, 15) д-р Макарушка Любомир, 16) Мартюк Іван (Копичинці), 17) д-р Марітчак Олександер, 18) Мудрий Василь, 19) Назарчук Федір (Волинь), 20) о. Онишкевич Степан (Купновичі пов. Рудки), 21) д-р Олесницький Юл. (Станиславів), 22) інж. Юл. Павликовський, 23) Павлюк Ілярій (селянин, Волинь), 24) Паліїв Дмитро, 25) Пеленський Зиновій (Львів), 26) Подубинський Василь (селянин з Сянiччини), 27) Рудницький-Кедрин Іван (Варшава), 28) Рудницька Мілена, 29) Стефанівський Мих. (Львів), 30) Струтинський Мих., 31) о. Сухий Володимир (Болехів), 32) Творидло Микола, 33) Тершаковець Гриць, 34) д-р Троян Кирило, 35) Храпливий Евген, 36) Хруцький Сергій, 37) Целевич Володимир, 38) Шепарович Олена, 39) Чукур Юра (селянин з Печеніжинщини), 40) місце для представника студентів, 41) Михайло Черкавський (Кремянець). Заступниками членів ЦК. вибрані: 1) Галібей Михайло, 2) д-р Ґнжа Іван, 3) Ерстенюк Дмитро 4) Кохан Володимир, 5) Мартинець Теодор (Львів), 6) Пашкевич Іван (Коломия), 7) Рудницький Іван (Львів), 8) Селезінкова Ніна (Сокаль), 9) Скасків Григорій (селянин з Підгаєччини) і 10) Яворський Олекса (Підгайці).

До Партійного Суду ввійшли: 1) д-р Антін Горбачевський, 2) д-р Володимир Охримович, 3) д-р Степан Федак, 4) о. Юліян Татомир, 5) Борис Охримович, 6) Ярослав Колтунюк, 7) Мирон Гаврисевич, 8) Микола Загульський, 9) д-р Евген Щуровський.

По виборі продовжувано дискусію над рефератами і резолюціями. Перший промовляв о. **Маринович.** Він підкреслював вагу церковних і релігійних справ для нашої партії. По його промові принято однодушно всі політичні та орґанізаційні резолюції.

ВИБІР ГОЛОВИ ПАРТІЇ.

Нововибраний Центральний Комітет зібрався тогож дня на конституююче засідання. Головою партії вибрав Центральний Комітет одноголосно знову д-ра **Дмитра Левицького** а головним секретарем д-ра Любомира **Макарушку.** Інших членів президії та членів партійної екзекутиви вибере Центральний Комітет на найблищому засіданню.

ДРУГИЙ ДЕНЬ ЗЇЗДУ.

В другім дни Зїзду йшла дальше дискусія над вчорашніми рефератами. Опісля слідували чотири інші реферати, а саме: пос. **Остап Луцький** виголосив знаменитий реферат про завдання Повітових Народніх Комітетів; інж. **Юліян** Павликовський про економічне положення українського народу в Польщі та про економічну політику Обєднання; сенатор **М. Галущинський** про положення українського шкільництва та освітню політику українського народу, а вкінци сенатор д-р К. **Троян** про фінансові справи партії. У всіх тих справах пос. М. Струтинський відчитав відповідні резолюції, які зібрані після довшої дискусії приняли одноголосно.

В дискусії над рефереатами численні промовці порушили багато орґанізаційних справ і побажань, вказуючи на добрі і слабі сторони дотеперішньої роботи. Між іншим висловлено бажання, щоб виголошені на Зїзді реферати видрукувати для вжитку повітових орґанізаторів. Особливо потрібний реферат пос. Луцького. Порушено також справу нашої студентської молоді, яка є майже вся настроєна націоналістично і може відограти важну ролю в партійній орґанізаційній роботі.

Після вичерпання програми нарад предсідник д-р Марітчак закрив Зїзд в 5-тій год. вечером. Розходячись учасники відспівали національний гимн.

Pr. 500|28 Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po przesłuchaniu Prokuratora pry tymże Sądzie a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10 maja 1927 Dz. Rz. Nr. 45 dokonane dnia 14. grudnia 1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma pt. Swoboda Nr. 50 z dnia 9. grudnia 1928 z powodu, że zamieszczony w tem czasopiśmie artyuł pt „Policja pry roboti“ zawierają w sobie znamiona występku z § 300 uk. i z art. 1 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927 Nr. 45 poz. 399. Dz. b) wydać po myśli przepisu z art. 77 cytow. rozporządz. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliszym numerze i to na pierszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art 60 tegoż rozporządzenia, We Lwowie dnia 19 grudnia 1928.

Maier.

Завдання наших селян.

Не тільки ширші маси народу, але подекуди й інтеліґенція не уявляє собі, яке завдання чекає наше селянство в найблищому часі.

Мрії та сподівання ріжних соціялістів про втягнення в свої сіти селянських хліборобських мас є мріями пустими й безпідставними. Правда, декого вловили й соц.-радикали, й сельроби, й навіть комуністи. Але, як кажуть, сімя не без дурня; завжди в ній знайдеться хтось із слабою головою, якого можна завести на манівці.

Та завжди так бути не може. Селянсько-хліборобська верства народів починає вже скрізь розуміти своє завдання в суспільному життю.

Сучасне суспільне життя тримається на трьох трудових ґрупах: 1) селянах хліборобах, 2) робітниках з майстерень і фабрик і 3) трудовій інтеліґенції. Кожна з цих трьох ґруп ще не розуміє як слід свойого завдання. Колись життям кермували люде з інтеліґентської верстви. Тепер до цеї керми силкуються дійти робітники. Чому вони вважають, що їм належиться це право, вони й самі добре не знають. Просто їм хочеться попанувати над світом.

Після ріжних спроб захопити владу в державах у свої руки міські робітники прийшли до переконання, що вони за слабі до цього. Тому-то скрізь робітничі соціялістичні партії вживають заходів, щоби притягнути до себе селянство. З цею метою в нас утворили вони сель-роб, в якому командирами мають бути міські робітники (і не тільки українці), а рядовими жовнірами, або просто гарматнім мясом — селяне. З цеюж метою комуністи робітники, захопивши владу в Росії, на Україні та Білорусі, вигадали т. зв. „смичку села з містом“, себто підпорядкування селян міським робітникам.

Одначе здійснити цю „смичку“ комуністам не вдалося. Селянство в Радянщині не хоче відогравати ролі коня, на якому захотілося їхати міському робітникови, і воно скрізь бунтується, особливо на Україні. Це свідчить, що українське селянство приходить до свідомости, що воно повинно відограти в народі иншу, поважнішу ролю.

До цього висновку приходить селянство й в инших країнах. В Юґославії, державі хліборобства і скотарства, селяни мають великий вплив на життя держави. Значна є роля селян на Мадярщині, у Швайцарії та Австрії. Вальдемарас є сильний литовським селянством. Недавно селяне румуни доконали безкровної революції й захопили державну владу в свої руки.

Одним словом надходить нова доба: було колись панування маґнатів-панів, в наші часи владу намагаються перейняти в свої руки міські робітники, а від нині стануть до суспільної керми зорґанізовані й свідомі селянські маси. Найправдоподібнішим є це в країнах хліборобських, до яких належить і Україна. І це цілковито зрозуміло й природньо: в цих країнах величезну більшість населення складають селяне, а більшість населення повинна мати й більший голос у життю народу.

В українському народі найчисельнішу трудову ґрупу складають теж селяне. Тому селянство й в нас має право відогравати першу й найбільшу ролю. Велику ролю нашого селянства збільшує його, так би мовити, родинний звязок з двома иншими трудовими ґрупами — українськими робітниками й інтеліґенцією. І наші робітники й наша інтеліґенція майже в цілости вийшла із селянських мас. Наше селянство доставляє матеріялу для цих двох суспільних ґруп. Навіть більше: воно є батьком нашої трудової інтеліґенції і міських робітників, а вони його дітьми.

Чистоту нашої трудової семі народу збільшує те, що колишньої клясової шляхти в нас нема, як нема й капіталістів. У майбутньому наше селянство буде віддавати в ряди інтеліґенції і робітництва ще більше своїх синів, бо землі забракне для всіх селянських дітей.

З цього бачимо, яка велика батьківсько-громадська роля припадає на селянство в нашому народі. Воно має виховувати добрих синів України: хліборобів, робітників і трудових інтеліґентів, годувати їх продуктами свого господарства, давати працю трудовій інтеліґенції й забирати вироби робітничих рук, платити за них усіх державні й самоврядні податки й т. д.

Чиж не слушно, що при таких великих обовязках і своїй чисельности селянство домагатиметься кращої ролі й першого голосу в народі?

До цеї великої ролі, яка надходить крок за кроком, наше селянство повинно вже готовитись — шляхом самоосвідомлення й орґанізації.

Селянам нашим належиться велика будуччина. Нехай же не застане вона їх непідготованими!

В. Островський.

Польський сойм.

В справі орґанізації судівництва.

Засідання головного сойму 18. грудня ц. р. було досить бурливе. На денному порядку був проєкт закона, внесений вшехполяками, про відложення на один рік розпорядку президента держави в справі одноцілої орґанізації польського судівництва. Урядовий клюб одинки постановив недопустити до ухвалення цього закона і розпочав обструкцію. Цілий ряд бесідників з цього клюбу говорили в безконечність, однак при голосованню цей закон принято більшістю голосів. Прийшло до бурливих сцен, коли в обороні президентського розпорядку стали промовляти представники уряду. Віцеміністер Цар заявив, що з огляду на такий вислід голосування уряд застерігає собі вільну руку в тій справі і скористає з відповідних постанов конституції.

Найблище засідання сойму буде по святах, мабуть 12. січня.

Буджетова комісія.

В буджетовій комісії молочено дальше буджети поодиноких міністерств. В дискусії над буджетом міністерства освіти пос. Ґрінбавм (сіоніст) сказав, що звіт референта виглядає так, якби Польща була одинокою на світі чисто національною державою. Референт зовсім промовчав шкільництво національних меншостей.

Промова пос. Хруцького.

В імени Українського Клюбу говорив про освітні справи українського населення пос. **Хруцький.** На основі урядових обчислень доходить бесідник до висновку, що українське населення постійно упосліджуване в ділянці народнього шкільництва. Українська дітвора взагалі не має доступу до шкіл, бо школи оснoвують у місцевостях, у яких зосереджується польське населення. Вигляди для українців в освітній ділянці на будуче сумні. Українці мають найбільший приріст дітей, що потребують шкіл, а найменше надії, щоби здобути відповідну їх скількість. Опісля бесідник обговорює справи орґанізаційного стану шкіл, справу утраквістичних шкіл, торкається справи припоровлювання приписів шкільного закону Ґрабського, котрого дух і далі покутує в шкільництві. Приватне українське шкільництво переслідують, так само переслідують культурно-освітню діяльність „Просвіт“. Із фахового шкільництва українці не можуть користати, бо ці школи є в більших промислових осередках. У середнім шкільництві треба занотувати упослідження українців, а передовсім вдаряє недостача середніх жіночих заведень. Вкінці бесідник домагається управильнення справи українського університету.

До соймової буджетової комісії вплинуло дня 18. грудня внесення Українського Клюбу в справі зарахування часу служби за української влади до платень і емеритури.

В дискусії над буджетом міністерства освіти польські соціялістичні посли поставили внесення на підвисшення суми, призначеної на орґанізацію українського університету, з 90 на 200 тисяч. Пос. **Рудницька** (Укр. Клюб) спротивилася цьому внесенню, тому, що навіть така сума смішно мала і зажадала гідного поставлення справи заснування українського університету у Львові.

Цивільні военні інваліди.

МАЮТЬ ПРАВО ДО РЕНТИ.

Побіч военних інвалідів, що стратили здоровля у військовій службі, є по наших селах багато інвалідів цивільних, котрі вправді не служили при війську, але підчас военних подій, часто у власних загородах або на підводах були ранені і через те сталися нездібними до праці і не можуть запрацювати на удержання своє і своєї родини. Вони не дістають до тепер ніякої ренти. Так само багато є родин по цивільних убитих у звязку з военними подіями і вони також не дістають належної їм ренти.

Влада, до котрої покривджені особи вносять свої подання, полагоджує їх переважно відмовно, покликуючись на спізнений речинець на основі закона про інвалідів, або мовлячи, що цивільні інваліди та їх родини не мають права до заосмотрення.

А тимчасом заосмотрення цивільних інвалідів і їх родин управильнене окремими від військових інвалідів законами, а саме: 1) австрійським законом з 31. грудня 1917 р. (Вістник державних законів ч. 525); 2) розпорядком міністерства суспільної опіки з 23. лютого 1918. (Вістник держ. зак. ч. 79.) і 3) розпорядком міністерства праці і суспільної опіки в порозумінню з міністерством скарбу з 15. марта 1925. („Монітор польський“ ч. 73). Закони ті обовязують тільки на галицькій території, значить, цивільні інваліди на північно-західних українських землях (Волинь, Холмщина, Підляше і Полісся) не можуть користуватись заосмотренням.

На основі згаданого розпорядку міністерства суспільної опіки в порозумінні з міністерством скарбу і краєвої оборони з 23. лютого 1918. (В. з. з. ч. 79) право до ренти мають: 1) особи цивільні, ушкоджені наслідком военних подій що найменше на 20 процент; 2) всі особи, що є на утриманню цивільних інвалідів; 3) коли ушкодження, спричинене безпосередно военними подіями, наступило без вини ушкодженого; 4) коли зменшена здібність заробляти на життя; 5) коли настала така незаможність, що без уділення підмоги годі утриматися при життю; 6) висота підмоги по селах має виносити: від 20—40 процент нездібности 30 корон, від 40—60 прц. нездібности 42 кор., від 60—100 прц. нездібности 48 кор.

Польський розпорядок міністра праці і суспільної опіки з 15. марта 1925 зміняє 6. точку австрійського закона щодо висоти підмоги остільки, що підмога має винoсити від 1 зл. 60 с. до 16 зл. 50 с. місячно, відповідно до нездібности працювати.

Зголошення належить вносити до властивої повітової влади, де був випадок, на відповідних формулярах, які можна дістати в кождім старостві. До подання треба долучити свідоцтво незаможности, виставлене громадським урядом. Зголошуватися можна особисто, або члени родини, особи уповажнені, опікуни та громади.

Якби стан здоровля ушкодженого погіршився, треба зажадати підвисшення йому ренти.

Микола Кузьмин, сенатор.

Охорона праці в практиці.

Дідичі хотять панщини.

На день 4. грудня ц. р. скликав інспектор праці дідичів до Львова на нараду, щоб обговорити нову збірну умову рільних робітників, що обробляють їх ґрунти. На нараду прийшли також делеґати союза рільних робітників.

Дідичі не хотіли допустити до збірної умови огородників, римарів, хмелярів і рибаків. Бачучи злу волю дідичів, делеґат рільничої орґанізації Ст. Закшевський зажадав від них, щоби заявились, чи годяться на перенесення повітів Збараж, Зборів, Борщів, Бучач, Підгайці, Рава Руська і Мостиска з другої до першої ґрупи та чи приймуть підвишку ординарії з 10 і пів на 14 сотнарів і платні з 110 зл. на 300 зл., яку то квоту платять дідичі в Конґресівці, де земля щодо якости не може рівнатися з нашим Поділлям. Дідичі відповіли на це криком обурення і зірвавши наради, вийшли. Навіть на підвишку платні із 110 на 130 зл., запропоновану їхніми прохвостнями, не згодилися!

Таким чином дідичі будуть дальше управляти панщину. Наприклад форналя, котрий не має дітий, не приймають до служби, бо хотять, щоб жінка і діти працювали за безцін на двірськім. За цілоденну вірну службу платять форналеви 2 золоті тай ще кривляться, що то за багато, бо мовляв, не мають звідки платити. Вся двірська служба звичайно голодує а в зимі терпить холод. І це діється тоді, коли арт. 102. польської конституції каже: „Праця, головна основа державного богацтва, має користуватись особливою опікою держави.“

За майно українського народу.

Боротьба за „Народній Дім“ у Львові.

Велике фондаційне майно „Народнього Дому“, встановлене на культурні цілі українського народу, стало після війни знову дійною коровою кацапської кліки. Позавидував їй цього добра інший гурт москвофільських недобитків, що вже перед війною орудував „Народнім Домом“, і розпочав боротьбу, що має на ціли передання майна українського народу в руки москвофільського товариства „Народний Дім“. Всюди в краю, де ще залишились останки кацапів, скликують збори, на яких ухвалюють протести проти теперішньої комісарщини в „Народнім Домі“ та домагаються передачі цеї встанови її „правним“ власникам, себто другій кацапській кліці. День 10. грудня ц. р. був днем „защити“ львівського „Народнього Дому“ і тоді всі москвофільські „общества“ вислали до ради міністрів у Варшаві телеґрами з домаганням зворту „русским“ майна українського народу.

Як відомо, властивим правним власником фондації „Нар. Дому“ є українці міста Львова, як це признав був свого часу австрійський уряд. Окремий комітет, зложений з представників українських установ у Львові, вніс вже давнійше у цій справі до варшавського уряду письмо, але доси не діждався відповіди.

Справа епископату в Канаді.

Зміна осіб.

Папа звільнив українського гр. кат. епископа в Канаді о. Будку з цього становища і задержав його в Римі до дальшої розпорядимости. Наслідником о. Будки іменував папа о. д-ра Івана Бучка, ректора малого семинара і професора гр.-католицької духовної семинарії у Львові. Однак о. д-р Бучко, з огляду на стан свого здоровля зрікся становища канадійського епископа і папа приняв цю резиґнацію до відома. В найблищім часі буде інший священник призначений епископом для Канади.

Спис людности.

Нові обовязки для громад..

Польський уряд приступив до введення в життя президентського розпорядку в справі спису і контролі руху людности. В тій ціли міністер Складковський видав обіжник до всіх воєводів, заряджуючи передвступні приготування. Міністер поручив, щоби ще перед виданням виконавчого розпорядку приготовано внесення щодо способу його переведення та означено кошти. Бажанням уряду є, щоби спис і контролю руху населення вели громадські уряди і тому їх урядування мусить бути дуже справне. Тільки у випадках, коли публична безпека буде цього вимагати, можна ті обовязки переказати іншій владі.

Збіжеві запаси.

Для припинення недостачі і дорожнечі хліба.

Польські ґазети заговорили про збіжеві запаси, які робить уряд, щоби заосмотрити красвий ринок достаточною скількістю хліба та недопустити на переднівку до надмірної дорожнечі. Доси зібрано в державних маґазинах 66.000 тон, в цьому 8.000 тон пшениці. Тому що гроші, призначені на цю акцію, вже вичерпалися, уряд перестав покищо громадити збіжеві запаси.

Питання тільки, чи то що поможе, бо подібна акція, яку зроблено торік, майже зовсім не далася відчути в практичному життю. Хліб був дорогий, як звичайно.

Розвязання Народніх Зїздів.

Дня 17. грудня ц. р. розвязано Повітовий Зїзд у Яворові, а дня 18. грудня ц. р. Повітовий Зїзд у Жовкві. Оба Зїзди були скликані за запрошенями. Хотяй посол Ліщинський перемінив в обох випадках зїзди на посольські справоздавчі віча, не дозволено йому їх відбувати.

Розвязання Лугів.

Староство в **Борщеві** розвязало дня 14-го ц. м. тов. „Луг“ в селі Волківці ізза цього, будьтоби згадане товариство вправляло крісами, дальше відбуваючи в своїй домівці наради, виставляло стійки, або висилало стежі, які мали слідити, чи хто небажаний не підходить до домівки і т. п. Очевидно це все неправдиві вигадки.

В **Рясні руській** пов. Львів, розвязало староство тов. „Луг“ за те, що мовляв, воно не брало участи в гашенню пожеж. Причина, розуміється, видумана, бо це товариство було перше при всіх пожежах в околиці, а один член наслідком нещасливого випадку переплатив свій обовязок життям.

Ревізії.

Шукають за зброєю і паперами.

В Журавині коло Лютовиськ дня 4. грудня ц. р., коли люди вибиралися до церкви, поліція перевела ревізії, шукаючи за зброєю і паперами. Ревідували лише у членів тов. „Сокіл“ і читальні „Просвіти“, а саме у голови „Сокола“, А. Басараби, голови читальні Ів. Ґавдана, секретара обох товариств Мик. Витичака, начальника „Сокола“ Юр. Морквяна і члена виділу Різака. Ревізія не найшла нічого.

Дня 14. грудня ц. р. перевела поліція ревізію в тов. „Луг“ у Кошелеві. Ревізію переводили в селянина М. Палюха, в хаті якого містилося тов. „Луг“. При ревізії поліція забрала всі книги тов. „Луг“.

Для вшанування заслуженого громадянина.

Ювилей А. Чайковського.

Українське громадянство у Львові відсвяткувало 21. грудня ц. р. ювилей літературної праці д-ра Андрія Чайковського, адвоката в Коломиї й одного з найпопулярніших тепер українських письменників у Галичині.

Саме цього року минає 40 літ, як він виступив з першими своїми писаннями й опісля на протязі чотирох десяток літ дав цілий ряд повістий та оповідань, що здобули собі широкі круги читачів. Найбільше відомі є повісти „Олюнька“, „У чужім гнізді“, „Власними силами“ та оповідання „За сестрою“, „Козацька помста“ і інші. В останніх часах писав головно історичні повісти, як „На уходах“, „Сагайдачний“ і „Олексій Корнієнко“. А. Чайковський пише легко та з гумором і це забезпечує йому почитність.

Заходом „Товариства письменників і журналістів“ відбувся у Львові згаданого дня ювилейний вечір, зложений з прилюдного концерту й товариських сходин. Виголошено багато промов в честь ювилята і відчитано численні привіти, що свідчать про велику симпатію, якою ювилят користується серед українського громадянства.

Зміни в судівництві.

Однакові суди в цілій Польщі.

Польський сойм не згодився, як відомо, на реорганізацію польського судівництва, ухваливши закон, що відкладає цю справу на один рік. Одначе польський уряд поставив таки на своїм і видав президентський розпорядок, яким впроваджує вже від нового року реформу судівництва. На основі цеї реформи в цілій Польщі будуть тепер однакові суди, а не, як доси, інші в Галичині (австрійські), а інші на північно-західних землях, Конґресівці (російські) і Познанщині (німецькі).

Тому, що дотеперішній міністер справедливости Мейштович був проти такої реформи, він мусів уступити, а на його місце став міністром Цар, що має цю реформу перевести. Зачувати, що уступлять також президент львівського суду Червінський і головний прокуратор Свобода.

Замісць на алькоголь на „РІДНУ ШКОЛУ“.

(Карти звільняючі від алькогольних принять в часі свят).

Здається, ніякий нарід не мав тільки страт і нещасть від алькоголю як український. Тому щиро треба повитати сьогорічний збільшений протиалькогольний рух і його постійно піддержувати та поширювати.

Особливо в часі свят слід здержатися від алькоголю і бодай частину з того, що пішлоб на напитки, післати на „Р. Школу“. Таким чином заощадимо чимало видатків на зайві, ба шкідливі річи і доложимо й свою цеголку до величньої будівлі національного відродження шляхом „Рідної Школи“.

Датки на „Рідну Школу“ замісць видатків на алькоголь слати прямо до Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10. а вона вишле на адресу жертводавцям артистично виконану карту, що звільняє від алькогольних напоїв в часі ріжних принять і на ній буде Головною Управою потверджена висота з того приводу надісланої квоти.

Такі карти „Рідної Школи“, звільняючі від алькогольних принять, повинні негайно ще перед святами постарати собі не тільки поодинокі громадяне й громадянки, але також ріжні Святочні Комітети для устроювання „ялинок“, „просфори“, „щедрого вечера“ чи инших т. п. оказій. Така карта повинна прикрашувати святочний стіл кожного українського дому.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“

Іл. Кокорудз, голова. **Теод. Мартинець,** секретар.

Радянське село проти комуністів.

Як доносять з Москви, в урядових колах дуже занепокоєні щораз більшою опозицією радянських селян. Знаменною була нарада делеґатів Центрального Виконавчого Комітету 14. грудня ц. р. Селянські делеґати, котрі на загальнім засіданню Комітету поводились зовсім байдужно, виступили на сій конференції з дуже гострою критикою економічної політики уряду. Взагалі в останніх часах селяни стараються відокремитись від комуністів.

У звязку з недалекими виборами до совітів приходить в ріжних сторонах Радянщини до грізних сутичок між комуністами і сільською людністю. В однім селі тульської ґубернії вбили предсідника виборчої комісії.

Старими шляхами.

Українізація в практиці.

Вже пять років іде на Радянській Україні так звана українізація державних установ. Вона зводиться до того, що в державних установах мають писати і говорити по українськи з тими сторонами, які звертаються до урядовців по українськи. Виходить з того дивоглядне явище. Назверх ці установи ніби українські, пишуть і урядують в українській мові, але між собою всі урядовці говорять тільки по російськи.

Чому воно так? Тому, що всі державні уряди по містах обсаджені переважно москалями і змосковщеними жидами. Українців тут дуже мало. Не дивниця, що москалі говорять між собою тільки по російськи. Так само роблять жиди, котрі уважають російську мову своєю рідною. Випадалоб замінити цих чужинців українцями, однак цього не робиться, бо всі українці підозрілі в протиреволюції!

Не інакше представляється справа українізації на провінції. Пишуть про це навіть більшовицькі ґазети, вказуючи на дивовижний стан Радянської України, що має дальше характер російський.

Московська „Правда“ розповідає про тяганину, бюрократизм й перекручування в українізації українських повітів Курщини й Вороніжчини, що прилучені до московської совітської республіки. На Курщині скасовують звичайні викладання української мови. В гайворонському повіті відмовлено в одному селі відкрити пункт ліквідації неписьменности українською мовою навіть коштом самих селян. Шкіл є надзвичайно мало, до того по деяких селах школи ще закривають, розпорядження про переведення українізації не виконують, затримують у канцеляріях і воно приходить через цілу сітку тяганини. Запровадження української мови обстановлено такими складними вимогами, що здається, ніби це запроваджують муринську мову серед людности, яка її не знає. А між тим справа йде тільки про дозвіл людности, що розмовляє по українськи, говорити й писати по українськи

Поправи цих сумних відносин не можна надіятись так довго, як довго центральний московський уряд не виречеться давної системи московського старшування над всіми народами, як це було за царату. А що від москалів цього ніколи не діждемося, то сам український нарід мусить зукраїнізувати свою землю, розвиваючись на всіх ділянках національного життя.

Що чувати у світі?

В обороні національних меншостий. На кінцевім засіданню Союза Народів прийшло до гострої перепалки межи польським міністром заграничних справ Залеским і німецьким міністром Штреземаном. Горішно-шлеські німці внесли до Союза Народів скаргу на польську владу за переслідування німецького шкільництва. Міністер Залеский назвав цю скаргу політичним виступом німецьких горожан проти Польщі і застерігся проти діяльности німецького „Фолькс-бунду“ на Шлеську. Обурений тим Штреземан вдарив кулаком об стіл і крикнув: Нечуване! Кожда національна меншість, отже й німецька, має право відкликуватися до Союза Народів в обороні своїх інтересів Інакше німцям нема причини належати до Союза Народів. Вкінци Штреземан заявив, що на найблищому засіданню Союза Народів мусить занятися справою всіх національних меншостей, інакше в Европі не буде ніколи спокою.

Справді, крайня пора, щоби Союз Народів сповнив цей свій обовязок і занявся також справою української меншости в ріжних державах!

Церковна держава. Як доносять заграничні ґазети, між італійським урядом і папою має станути умова, що управильнює довголітний спір між світською і церковною владою в Римі. На основі тої умови осідок папи, Ватикан (кілька квадратових кільометрів) має бути оголошений незалежною церковною державою. Італійський уряд мавби іменувати свого амбасадора в тій державі.

Німеччина проти наклепів. В німецькім парляменті внесено проєкт закона, що потягає до карно-судової відповідальности німецьких горожан, котрі друком або словом голосять, що Німеччина свідомо і пляново викликала вибух світової війни. Закон передбачує кару вязниці, найменше 3-місячної та позбавлення горожанських прав. Чужинцям грозить також кара вязниці і видалення з Німеччини.

Війна межи Болівією і Параґваєм, державами полудневої Америки, скінчилася. На бажання Союза Народів уряд північно-американських Зединених Держав виступив з мировим посередництвом, яке обі воюючі держави приняли. Вони припинили воєнну акцію і здемобілізували свої війська. На ділі рішив тут капітал. Північна Америка відмовила Болівії гроший на ведення війни і тим змусила її піти на мирові переговори зі своїм противником.

Революція в Афґаністані змінилася в останньому часі в користь короля Аманули. Військам, що остались йому вірними, наспіли на поміч полудневі племена, що припинили похід повстанців. Прибули також англійські військові відділи з численними літаками й артилерією та почали бомбардувати повстанчі позиції. Зачувати, що крім загального невдоволення з европейських порядків і звичаїв, які вводить король, до повстання мало причинитися невдоволення війська з величезних видатків, які пішли на подорож короля по Европі. Часть війська, якій не виплачено з тої причини платні, перейшла на сторону повстанців. Цікаве, що революцією в Афґаністані кермують більшовики, які приймали короля Аманулу підчас його побуту в Москві з великою парадою.

Більшовики і Різдво. З приводу святкування Різдва в Радянськім Союзі настала велика замішанина. Селяни рішили триматись давного звичаю і святкувати три дні Різдвяних свят. По містах буде всіляко. В декотрих сторонах місцева більшовицька влада заборонила святкувати Різдво і наказала своїм урядникам працювати як в будні дні. В інших містах заряджено святкування тільки одного дня, декуди двох, а ще декуди трьох. З того приводу між ріжними урядовими установами та кругами прийшло тепер до гострих виміни думок а між правовірними комуністами настало велике обурення.

Читачам „Свободи“.

Тому, що три останні числа „Свободи“ впали жертвою конфіскати, читачі в краю дістали нашу ґазету спізнено. Число 51 зовсім не вислано, бо наслідком конфіскати не можливо було видрукувати другий наклад. Деякі статті з того числа повторюємо в нинішнім. На будуче „Свобода“ буде виходити правильно.

Пригадуємо нашим Читачам, що з попереднім числом дістали почтові чеки на відновлення передплати. Просимо поспішитися з висилкою гроший, інакше перестанемо висилати ґазету.

Видавництво „Свободи“.

НОВИНКИ.

— **Державні службовці** в цілій Польщі дуже невдоволені. Надіялися дістати з кінцем року тринайцяту пенсію або бодай значний дорожняний додаток, а скінчилося на тім, що уряд признав їм тільки незначний додаток на мешкання. Обурена тим часть часть залізничих службовців у Львові, головно варстатовців, розпочала страйк, домагаючись 13-ої пенсії. Те саме зробили залізничники в Перемишли. Однак під натиском з Варшави

страйк скоро припинився. Урядово пояснюють, що виплата 13-ої пенсії всім державним службовцям коштувалоб державний скарб коло 80 міліонів, а на такий видаток нема покриття.

— **Плямистий тиф** шириться по селах в Яворівщині, Мостищині і Равщині. Санітарна влада приступила до боротьби з цьою пошестю. Але чи подумав хто над тим, як зарадити голодови і страшній нужді, що панує в тих сторонах і причиняється до поширення цеї недуги?

— **Залізниця Луцьк-Томашів.** У Львові повстала акційна спілка для будови залізничої лінії Луцьк-Томашів. Перші роботи розпічнуться з весною.

— **Гостра зима.** В цілій Европі запанували в останнім часі сильні морози. В північних сторонах Польщі мороз доходить до 20 степенів. Взагалі цьогорічна зима заповідається дуже гостра. На Сибірі в Якутську показує термометер 45, а в Устяпську 62 степ. морозу.

— **В справі гуцульського промислу.** Як доносять польські ґазети, центральна влада в Варшаві дістала письмо в справі народнього мистецького промислу на Покуттю. В Косівщині є кількасот ткацьких варстатів, що виробляють килими, гуцульські коши і т. п. Ці вироби мають велику мистецьку культуру. Письмо домагається правильної опіки над гуцульським промислом, щоб охоронити його перед затратою народнього характеру.

— **Миколай Миколаєвич** вмирає. Заграничні ґазети доносять, що бувший великий князь Миколай Миколаєвич, відомий командант російської армії в часі світової війни, занедужав на запалення легких і находиться в безнадійнім стані.

— **За межу.** В Перемишлі відбулася карна розправа проти Александра Жуковського, сина властителя дібр з Посади новоміської, та проти братів Табішів з приводу крівавої події, підчас суперечки за межу. Журовського засуджено на 6 місяців тяжкої вязниці за вбийство, а Табішів укарано тримісячною вязницею за публичне насильство. Розправа стверди́ла, що Журовський в спорі з Табішами ділав безправно, причім ужив пальної зброї, від якої згинув один з братів Табішів.

— **Воєнний винахід.** Один данець у Копенгазі придумав гармату, що викидає артилерійські стрільна наповнені ґазом зі швидкістю 110 метрів на секунду. Гармата надається особливо до острілювання літаків.

— **Зловживання при бранці** в Лодзі були, як викрило слідство, більші, ніж спершу здавалось. Доси арештовано 30 осіб, вмішаних в цю скандальну справу. В останньому часі арештовано трьох офіцерів лікарів та капітана Ліпінського, у котрого найдено 27 тисяч зл. Всі неправно звільнені з війська станують ще раз перед окремою лікарською комісією.

— **Слово „Росія“ заборонене.** Уряд Радянського Союза видав до всіх органів більшовицької влади обіжник, яким пригадує давну заборону вживати в урядових письмах слова „Росія“, „російський“ і т. д. Замісць них треба писати „совєтський“.

— **Напад на почтовий віз.** На дорозі коло Селища пов. Холм напали бандити на почтовий віз. Убивши візника Івана Верчука, зрабували коні з візком, на якім була почтова скринька з готавкою 8.650 зл. і пропали без вісти.

— **Двоє людий засуджених на смерть.** В Новім Санчи відбулася судова розправа проти М. Крока за вбийство жінки та його тещі Теклі Гошовської за співучасть в цьому злочині. На основі рішення присяжних суддів, трибунал засудив Крока і Гошовську на кару смерти через повішення.

— **Святотатство.** В Кривім пов. Скалат обікрали церкву. Арештовано двох парубків.

— **Вітер і стовпи.** При гостинци з Мельниці до Кудринець пов. Борщів сильний вихор знищив кільканайцять телеґрафічних стовпів.

— **Влом до громадської каси.** В Новосілці пов. Підгайці вломилися злодії до громадської канцелярії і вкрали деревляну скринку, в якій було 2.830 зл. і цінні папери. Під замітом крадіжи арештовано Стефана Смолія і Гринька Левка, яких відставлено до арешту повітового суду.

— **Нові долярові банкноти.** Уряд північно-американських Зединених Держав приготовляє нові банкноти, значно менші від дотеперішних. Спонукала його до того ощадність, бо папір, з якого роблять доляри, дуже дорогий, а на зменшенню розміру нових банкнотів державний скарб заощадить міліон долярів.

— **Кріваві випадки.** На гостинци в Побужанах пов. Камінка стр. найшли трупа Омеляна Миколайчука. Під замітом убийства арештовано Івана Ковалюка з тогож села. — На залізничім шляху Чортків-Копичинці найшли Анну Солякову, побиту до безпамяти. Слідство виказало, що хотів її убити її чоловік Андрій, залізничий робітник, якого й арештовано. — В Бережанах арештовано Петра Оскреса, що заколов ножем свого вітчима різника Франца Піша. — На Перзенківці коло Львова найшли молоду жінку тяжко побиту. В стані безпритомнім перевезли її до шпиталю. Показалося, що це Анна Кцюк з Рабович пов. Володимир Волинський. Покищо її пригода закрита тайною.

— **Пожежа фабрики.** В Берліні згорів триповерховий дім, в якім находилась фабрика радіоапаратів. Вогонь повстав від спіритусової лямпи. В одній хвилі цілий дім станув у поломіни. Робітники пробували ратуватись на дахи сусідних домів, а два кинулись на вулицю і згинули на місци. 20 робітниць виратувала пожарна сторожа сітками, а інших 20 дівчат виратовано при помочи драбини. Кількадесять осіб вийшло з тяжшими або лекшими ранами.

— **І таке буває.** Із села Слоного, коло Йорданова утік, як доносять краківські ґазети, учитель С. Говорять про нього, що будучи жонатим, оженився з другою десь на Виленщині, крім того звів одну свою ученицю, а вкінци отроїв свою жінку.

ДОПИСИ.

ПЕРАТИН ПОВ. РАДЕХІВ. (Як у нас продали церковну землю?). На засіданню громадської ради сповістив наш парох о. Сеньчук, що має поручення продавати церковне поле в дорозі ліцитації, та пояснив, що в першій мірі повинні би купити безземельні або малоземельні громадяни. Вістка ця облетіла швидко ціле село і неодна бідна родина втішилася, що трафляється добра нагода купити бодай пів морґа поля, і неодин інвалід з української війни зажив надією, що й про него згадають при тій нагоді. На жаль сталося інакше. Справою заінтересувалися також богачі та такі, що держать одну руку з Янклем. Цілу ніч у нього радили, понапозичали грошей на великий процент і на другий день станули до ліцитації. В читальнянім домі зібралося повно людий, в двоє більше ніж тих, що зложили вадіюм. Були між ними й поляки, а навіть Янкель прийшов зі своїми прихвостнями. Зачалася ліцитація, якій проводив о. Сеньчук з о. Купчинським, і хоч вони пояснили людям, що повинні допустити до купна біднійших, ліцитація скінчилася на тім, що церковне поле покупили самі богачі (одинкарі), а навіть один поляк, що не зложив навіть вадіюм. Словом, церковна земля дісталася ворогам нашої національної справи, що насміхаються з читальні та всякої національної роботи в селі. **Свідок.**

Від редакції: Якщо при ліцитації діялися справді неправильности, треба внести протест до консисторії у Львові.

ЛЮБИЧА КАМ. І КНЯЗІ, ПОВ. РАВА РУСЬКА. (Сумні відносини). Не можна вже довше терпіти, що у нас діється! Життя в читальні і Соколі завмерло, а коли задумаєш що зробити, то всі тобі на півперек. Найбільшою перешкодою є сельроби. Недавно давав аматорський гурток виставу „Наталка Полтавка“. Це не подобалось ріжним сельробам і сельробчикам, що зібрались під вікнами читальні і виспівували соромницькі пісні та грозили публиці, що як хто ввійде на салю, будуть стріляти. Ось до чого у нас вже доходить! Винна тут переважно місцева інтеліґенція, що відноситься до всього байдужно і не хоче до нічого рук приложити. **Свідомий.**

ПІДМИХАЙЛІВЦІ ПОВ. РОГАТИН. (Просвітний ювилей). 60-ліття „Просвіти“ відсвятковано у нас 9. грудня ц. р. панахидою в читальнянім салі по померших членах, концертом та театральною виставою. По вступному слові В. Маркова слідували на переміну деклямації та пісні, відспівані читальняним хором під управою Е. Гучка. Гарний реферат про історію, діяльність та значіння „Просвіти“ виголосив І. Мигович. В програму свята війшла також вистава „Козацькі діти“, яку відограв місцевий аматорський театральний кружок. На закінчення відспівано національний гимн. Чистий дохід в квоті 40 зл. переслано на „дар Просвіті“.

ДУБРІВКА РУСЬКА ПОВ. СЯНІК. (Примірне село). До найкращих громад Сяніччини належить Дубрівка руська. Село гарно зорґанізоване, люди свідомі, молодь ідейна і рухлива. Начальником села є п. Василь Подубинський, відомий орґанізатор Сяніччини. За його почином засновано в селі Луг, одинокий на Лемківщині, що має однострої і числить 24 членів. Луговики зі села Дубрівки беруть участь в народніх святах у Сяноці і в повіті. Заходом і під проводом п. Подубинського засновано при читальні Просвіти драматичний кружок, що майже що неділі дає театральні вистави, навіть в сусідних громадах. Жіноцтво має свій кружок, також одиноке товариство в повіті. Сусідні українські села повинні брати собі примір з Дубрівки руської та організуватись на національному ґрунті. Викидайте геть „Голос народа“ і „Русское слово“, двигайтеся з кацапського багна і не забувайте, що ви сини одного українського народу. Вперід до кращої долі! **Сусід.**

РЕМЕНІВ ПОВ. ЛЬВІВ. (За що вже арештують?). В ночи з 9. на 10. листопада ц. р. невідомі руки зняли таблицю, вивішену на тутешнім шкільнім будинку з написом „Школа повшехна“ та кинули в ріку. Раненько приніс цю таблицю до школи один громадянин (людина не дуже певна) заявляючи, що знайшов її в ріці. Відомість про це рознеслася скоро по селі, а війт зголосив це поліції, яка слідуючого дня арештувала всіх місцевих луговиків. В громадській канцелярії в присутности війта і одного присяжного били їх по лици, щоби признались до вини, а один поліціянт вирвав палицю із рук присяжного і нею бив хлопців. Заступника війта М. Якимова, як підозрілого, усунули на той час із канцелярії. Та сама поліція коли ходить о крадежі, виправдується, що з причини заборони биття підозрілих вона не може викрити злодіїв. Всіх арештованих відвезено на постерунок в Жидятичах, там знов подібне слідство, опісля трьох відставили до поліційних арештів у Львові, а інших випустили. Арештовані: Стефан Ковалишин, Василь Ковалишин і Антін Максимишин, убогі ремісники, люди спокійні і працьовиті, сидять досі в Бриґідках.

Ременівець.

НАГАЧІВ ПОВ. ЯВОРІВ. (Вияснення). В інтересі правди просимо спростувати допись з Нагачова пов. Яворів п. з. „Добрий і кепський парох“, поміщену в числі 46. „Свободи“. Ціла допись розминається з правдою і зовсім невинно обкидає болотом о. пароха Андрія Антонюка. І так дописувач грубо помиляється, коли каже, що обставини, серед яких працював пок. о. декан Кручковський, були тяжчими як тепер, а всякий безсторонний чоловік признає, що річ мається як раз противно, що теперішні обставини, серед яких приходиться працювати священикови взагалі, а в Нагаєви зокрема, де є люди, які кидають на кождім кроці колоди під ноги священикови, що хотівби щиро для громади працювати, є далеко гірші. Що кооператива має свій дім, то заслуга о. пароха Антонюка, якого головно старанням дім куплено а не за о. Кручковського, як то неправдиво пише дописувач, а на несплачену часть довгу ще до тепер о. парох підписує вексель. Неправдою є, неначе би о. парох обходився з людьми, які безкористно працювали, так, що мусіли усунутися, зокрема з п. Пасічинською, зате правдою є, що о. парох обходиться з людьми вічливо, що ніхто, а з окрема п. Пасічинська через него не усунулась, бо скорше працювала як книговодець, очевидно не безкористно, як твердить дописувач, але за заплатою. Неправдою є, що з приходом о. пароха Антонюка праця в читальні завмерла і що були часи, в яких не було в читальні одної часописи і що сам о. парох не платить вкладок, зате є правдою, що читальня проявляла свою діяльність, що не було часу, колиби в читальні не було ніодної ґазети, бо тутешна читальня була сталим передплатником „Свободи“. Вкладки до читальні о. парох завше вплачував, як стверджує касова книга. Неправдою є, що коли того року кількох господарів хотіли заснувати свою касу, то парох старався заснувати касу Стефчика, зате правдою є, що о. парох не тільки що не противився заснованню своєї каси, але в її заснованню брав живу участь, належить до її управи і є браку приміщення, провадить її в парохіяльній канцелярії. Що школу зутраквізовано, то вже не вина о. пароха. Що було лише можливо в тій справі, о. парох робив. За його головно старанням переведено шкільний плебісцит, вислано рекурси до всіх інстанцій, а що без позитивного успіху, не винен тому о. парох. Що о. парох не був присутний на засіданню ради громадської, на якім мала рішатися справа приміщення польської школи, також не його вина, бо перший раз начальник громади не повідомив його, що на засіданню має рішатися справа шкільна, а другий раз, коли мало відбутись засідання ради гpromaдської, о. парох як голова ради надзірної районової молочарської спілки в Свидниці мусів бути того самого дня на засіданню в Свидниці, на якім делеґат Маслосоюзу здавав звіт з переведеної люстрації, отже присутність о. пароха тамже була конечна. — (Слідують підписи управи і печатки кооперативи „Єдність“, кредитового товариства „Самопоміч“, виділу читальні „Просвіти“ і громадської ради в Нагачеві).

ВСЯ КОЛЯДА НА „РІДНУ ШКОЛУ“!

Всі кружки „Рідної Школи“, Читальні, Луги, Соколи, Кооперативи, Церковні Брацтва, співацькі, музичні і аматорські гуртки, українські громадяне, громадянки, молодь і дітвора колядують і щедрують тільки на „Рідну Школу“!

Ціни у Львові.

Збіже. Пшениця 44—47, жито 34.75—35.75, ячмінь бров. 34.50—35.50, ячмінь на пиво 26.50—27.50, овес 29—30, кукуруза румунська 44—45, гречка 34—35, фасоля 50—100, горох 40—55, сіно 18—20, солома 8—10.

Гроші. Доляр амер. 8.88, канад. 8.82, чеська корона 0.26, австр. шілінґ 1.25, лей 0.05, фр. франк 0.34, німецька марка 2.16, фунт штерлінґів 43.50—43.80, червонець 26.50—27.

Риби. Львівський маґістрат установив такі ціни за 1 кґ. живої ваги: карп 5 зл., щупак 6.50, лин 4.50, карась 4.—, середні 2—2.50, дрібні 1.00—1.50.

Смішне.

Признався.

Пан А.: Кажу вам, панство, що є пси, котрі мають більше розуму ніж їх пани.

Пан Б.: То правда, я сам мав такого.

В заїзднім домі.

Слуга добивається до дверий: Прошу пана, вставайте, бо вже дванайцята година!

Гість: А що то кому шкодить, що я сплю?

Слуга: Потрібуємо простирала, бо вже час накривати до стола

Не зрозумів.

Кандидат на посла: Чи у вашому селі є комуністи?

Господар: Чому би ні! У нас є кому їсти, коби лише було що!

В ТАЙНІ.

— Мій шваґер, Вольф, вробив по війні гарний маєток.
— То мусів робити хиба в тайні.
— Чому?
— Бо я ані разу не чув, щоби він сидів у кримінали.

В СУДІ.

Судця до свідка:

— Кажи правду, бо будеш караний!
— Знаєте, панцю, буває часом, що за правду ще більше карають...

Видає С-ка „Діло“, зар. стов. з обмеж. пор. — За редакцію відповідає Ол. Кузьма. — З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.